

ԶՊՄԿ-ում տեղադրվեց բացառիկ ռադար, Կոմբինատը շարունակում է վերագինվել ժամանակակից գերիզոր սարքավորումներով

Օ հանդուրժողականություն ակոխոյի նկատմամբ. դրա օգտագործումը հատկապես վտանգավոր է այնտեղ, որտեղ անվտանգությունը առաջնային է

Փուխրուտում վերածովեց Զաջարանի թվով 4-րդ վերանորոգված ու վերականգնված՝ Սուրբ Ստեփանոս եկեղեցին

ԸՆԴԵՐՔԻՑ ԲԱՐՁՈՒՆՔՆԵՐ

№54
2025թ

ՍՔԱՆԱԿՈՒՐԻ ՈՐ ԿՈՂԸ ԲԵՌՆԻՐ №54
ԱՄՏԱԳՐԻ ԷԼԵԿՏՐՈՆԱՅԻՆ ՏԱՐԲԵՐԱԿԸ

Հանքարդյունաբերությունը
ուժեղ կամք ունեցող
մարդկանց համար է

ԱՆԽԱՓԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ԳԱՂՏՆԻՔԸ

2 017 թվականից սկսեց կազմավորվել փոխադրամիջոցների վերանորոգման (ՓՎ) արտադրամասը, որտեղ իրականացվում են ԶՊՄԿ-ում շահագործվող տեխնիկայի սպասարկման և վերանորոգման բազմազան աշխատանքներ:

- Պլանային տեխնիկական սպասարկում
- Մասամբ վերանորոգում
- Ընդհանուր վերանորոգում
- Ընթացիկ ամենօրյա սպասարկում
- Անվադողերի վերանորոգում և փոխարինում
- Եռակցման աշխատանքներ և սա դեռ ամենը չէ:

Այստեղ մասնագիտությունները բազմաբնույթ են, 150 անդամից բաղկացած անձնակազմն աշխատում է հերթափոխով ամենօրյա ռեժիմով, պարբերաբար վերապատրաստվելով, թարմացնելով տեխնիկական գիտելիքների բազան:

Կանգառ չկա. հերթափոխները մեկը մյուսին փոխանցում են անավարտ աշխատանքները, բնականաբար լինում են նաև առաջնահերթություններ՝ կախված ԸՆԿերության պահանջներից, աշխատանքի բնույթից:

2022 թվականից Վարդան Խաչատրյանը ղեկավարում է ստորաբաժանումը, նրա հետ զրուցել ենք արտադրամասի հնարավորությունների, այստեղ ինտեգրված մասնագետների մասին:

-Չանքային հզոր տեխնիկայի շահագործումը ենթադրում է տեխնիկական հմուտ սպասարկում, թերություններն արագ շտկելու կարողություններ: 95 %-ով հանքային տեխնիկան է մեր դիտակետում, այստեղ կարևոր են և ֆիզիկական ունակությունները, և տեխնիկական վերազինմանը զուգա-

հեռ աշխատելը, քանի որ Նորագույն սարքավորումները ճկուն սպասարկում են ենթադրում, - պատմում է. Խաչատրյանը,- իսկ աշխատակիցների որակավորման բարձրացմանն ուղղված դասընթացները մոտիվացնում են, «ստիպում» անընդհատ վերազինվել Նոր գիտելիքներով:

Արտադրամասում ընդգրկված հիմնական մասնագիտություններն են. ավտոէլեկտրիկներ, փականագործներ, եռակցողներ:

Կազմակերպվում են դասընթացներ ոչ միայն ԶՊՄԿ ուսումնական

Վարդան Խաչատրյան
ՓՎԱ ղեկավար

կենտրոնի միջոցով, այլ նաև մասնագետները գործուղվում են տարբեր երկրներ: Բնականաբար վերադառնում են ոգևորված և նոր գիտելիքներով:

Արտադրամասի ղեկավարի խոսքով, արդեն 2 տարուց ավել է, տեղում կատարում են KOMATSU, CATERPILLAR տեխնիկայի սպասարկումը, և դիմում են միայն արտադրող ընկերություններին՝ խիստ կարիքի դեպքում:

Շահագործվող տեխնիկան բազմաբնույթ է, տարբեր են նրանց հիդրոգլանները, այստեղ արդեն աշխատակիցների պրոֆեսիոնալիզմը իր դրսևորումներն է ստանում: Անվագողների փոխարինման կետում իրականացվում են տարբեր շառավիղներով անվագողների փոխարինումներ՝ հատուկ մեխանիզմների միջոցով՝ սկսած 6 դյույմից մինչև հանքավայրում առկա 180 տոննա ինքնաթափերի և ամբարձիչների 57 դյույմ չափով:

Սպասարկման որակի գնահատականը՝ տեխնիկայի անխափան շահագործումն է:

Զրույցը շարունակում ենք արտադրամասի պետի տեղակալ Արմեն Ոսկանյանի հետ: «Ավելացնեմ, որ անկախ եղանակային պայմաններից, մեր արտադրամասում աշխատանքը կանգ առնել չի կարող, պլանավորվածի համաձայն, մեքենամեխանիզմները պետք է պատրաստ լինեն՝ շահագործման:

Ձախից՝
Ալբերտ Զարությունյան
փականագործ
աջից՝
Գրիշա Խաչատրյան
փականագործ

Մասնագետներ, ովքեր ուղրտում են սերնդե-սերունդ

Կ Արմեն Ոսկանյանի հայրը՝ Ոսկան Ոսկանյանը 50 և ավելի տարիներ աշխատել է ընկերությունում, եղել է տեխնոլոգիական ավտոհավաքակայանի ավտոշարասյան պետը: 2025 թվականի հուլիսին, հանքագործի և մետալուրգի օրվա կապակցությամբ, պարգևատրվել է երկարամյա գործունեության համար:

Կ Ավտոէլեկտրիկ Արարատ Ամիրջանյանը լավագույն աշխատակցի համարում ունի արտադրամասում, ում հայրը՝ Զրաչիկ Ամիրջանյանը, երկար տարիներ Բելազ մակնիշի ինքնաթափի վարորդ էր, հմուտ մասնագետ, որը տիրապետում էր տեխնիկայի շահագործման նրբություններին:

Զայր և որդի հասցրել են նաև միասին աշխատել:

Արարատ Ամիրջանյանը ընկերությունում է շուրջ 35 տարի, հմուտ ավտոէլեկտրիկի համբավը նա վաստակել է տարիների աշխատանքով: - Սկսել եմ աշխատել 40 տոննա բեռնատարողությամբ Բելազ ինքնաթափերի վրա, տեխնոլոգիական ավտոպարկի աշխատակից էի, և երբ կազմավորվեց ՓՎ արտադրամասը՝ տեղափոխվեցի...

Իմ հարցին՝ որոնք են գործը ճշգրիտ կատարելու նրբությունները՝ պատասխանեց. որակը, անվտանգությունն ու իհարկե՝ տեխնիկական շահագործողի գոհունակությունը:

Աշխատանքային շոշափելի ձեռքբերումներ արձանագրած աշխատակիցներ, ովքեր պատրաստակամորեն իրենց փորձն են փոխանցում նորեկներին՝ ձևավորելով և պահպանելով կոլեկտիվի ավանդույթները:

Զանքարդյունաբերությունը ուժեղներին է հանդուրժում, տեխնիկապես զինվելն ու զարգանալը արտադրամասի օրվա հրամայականն են՝ առաջիկա մարտահրավերների հաղթահարման համար:

Արարատ Ամիրջանյան
Ավտոէլեկտրիկ

Լիլիթ Խորայեղյան

ԱԼԿՈԻՈՒԼԻ ազդեցությունները. վնասակար սովորություններ

Ալկոհոլի ընդունումը վնաս է հասցնում մարդու օրգանիզմին, ախտահարում է գրեթե բոլոր օրգանները, սակայն առավել ուժեղ և քայքայիչ ազդեցություն է գործում գլխուղեղի վրա:

Մարդուն, որը գտնվում է հարբած վիճակում, թվում է, որ նա կհաղթահարի այդ ազդեցությունը: Այդ իսկ պատճառով մարդը չի կարող համապատասխան գնահատել իր արարքները և անում է այն, ինչը երբեք չէր անի սթափ վիճակում:

Օրգանիզմում ալկոհոլի քանակի ավելացման հետ ավելի են ճնշվում արգելական գործընթացները:

Ալկոհոլը՝ սպառնալիք առողջությանը և աշխատանքային միջավայրին

Աշխարհում տարեկան ավելի քան 3 միլիոն մարդ մահանում է ալկոհոլի հետևանքով:

«Ալկոհոլը կապված է ավելի քան 200 հիվանդության հետ»
Առողջապահության համաշխարհային կազմակերպության (ԱՀԿ) հաշվարկներով՝ ալկոհոլի օգտագործումը մեծացնում է լյարդի ցիրոզի, սրտանոթային հիվանդությունների և քաղցկեղի մի շարք տեսակների առաջացման ռիսկը:

• Աշխարհում բոլոր մահերի մոտ 5 տոկոսը պայմանավորված է ալկոհոլով

- Ալկոհոլը համարվում է ավելի քան 200 հիվանդությունների և առողջական վիճակների առաջացման գործոն
- Երիտասարդների մոտ այն դանդաղեցնում է ուղեղի զարգացումը, իսկ հղի կանանց դեպքում՝ հանգեցնում պտղի զարգացման խնդիրների

Աշխատավայրում՝ վթարների պատճառ

Ալկոհոլի օգտագործումը հատկապես վտանգավոր է այն ոլորտներում, որտեղ անվտանգությունը առաջնային է:

Հանքարդյունաբերություն, շինարարություն, տրանսպորտ՝ այս ոլորտներում նույնիսկ ամենափոքր քանակությամբ ալկոհոլի օգտագործումը կարող է դառնալ վթարի և մահվան պատճառ:

Միջազգային հետազոտությունները ցույց են տալիս.

- Արտադրական վթարների 15-20 տոկոսը կապված է ալկոհոլի հետ, ինչը մյուս պատճառներից ամենամեծ թիվն է:
- Ալկոհոլի ազդեցության տակ աշխատողները 2-3 անգամ ավելի հաճախ են վնասվածք ստանում:
- Աշխատավայրում ալկոհոլը օգտագործումը հանգեցնում է ուշադրության և զգոնության կորստի և արտադրողականության նվազման

«Աշխատավայրում ալկոհոլը անվտանգությանը թիվ մեկ թշնամին է»,
— ընդգծում են մասնագետները:

Սոցիալական հետևանք

Ալկոհոլի պարբերական օգտագործումը և չարաշահումը նաև սոցիալական հետևանքների է հանգեցնում: Ընտանեկան բռնությունների, հանցագործությունների և կենցաղային կոնֆլիկտների զգալի մասը կատարվում է ալկոհոլի ազդեցության տակ:

Ճանապարհներին՝ մահացու սպառնալիք

Աշխարհում ճանապարհատրանսպորտային պատահարների մինչև 25 տոկոսը պայմանավորված է ալկոհոլով: Խմած վարորդները վտանգում են ոչ միայն իրենց կյանքը, այլև անմեղ ուղևորներին ու հետիոտներին:

Ալկոհոլը հասարակության աչքին սովորական ու օրինական խմիչք է, սակայն իրականում այն դառնում է հասարակական առողջության և անվտանգության լուրջ մարտահրավեր:

0 ՀԱՆԴՈՒԹՈՂԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ալկոհոլի նկատմամբ

ԶՊՄԿ-ն արգելում է ալկոհոլի օգտագործման որևէ տարբերակ, որևէ չափաքանակ աշխատավայրում: Ալկոհոլը կարող է դառնալ աշխատանքը կորցնելու պատճառ, և նման դեպքեր եղել են, քանի որ կոմբինատում խստագույնս վերահսկվում է, և, այս խախտումը հայտնաբերելու դեպքում, հանդուրժողականությունը և ներողամտությունը բացառվում են:

Աշխատանքի անվտանգության բաժնի պետի տեղակալ
Արմեն Բավոյան

«Սա կանոն է, որը խախտել չի կարելի ոչ մի պարագայում», - ասաց Աշխատանքի անվտանգության բաժնի պետի տեղակալ Արմեն Բավոյանը:

Վերահսկողությունը գնալով ավելի արդյունավետ դարձավ, երբ սկսեցին կիրառել հատուկ սարքավորումներ՝ ալկոհոլի առկայությունը բացահայտելու համար: Սա աշխատակիցներից ոմանք ընդունեցին վրդովմունքով, նշելով, թե ալկոհոլը իրենց չի խանգարում աշխատանքի ընթացքում, քիչ են օգտագործում, կամ ընդմիջմանը մի փոքր խմում են, ասենք, մեկ գավաթ ընդամենը՝ հանգստանալու համար, ինչը իրենց խոսքերով, Նախկինում արգելված չի եղել: Սակայն կոմբինատը վճարական պայքար էր սկսել ալկոհոլի օգտագործման դեմ, և բողոքները, բնականաբար, դրան խանգարել չէին կարող:

Ցանկացած բարեփոխում առաջացնում է որոշ մարդկանց դժգոհությունը: Բայց մեծամասնությունը գիտակցում է, որ սա անհրաժեշտ է յուրաքանչյուր աշխատակցի անվտանգության համար: Արտադրական տարածքներում ալկոհոլի օգտագործումը վտանգում է հազարավոր մարդկանց կյանքն ու առողջությունը և նման վարքագիծ չի կարելի հանդուրժել: Այս հարցում ոչ մի կոմպրոմիս լինել չի կարող, նշում է Բավոյանը:

2023 թվականի նոյեմբերից կոմբինատում սկսեցին իրականացնել ալկոթեստեր աշխատանքային ժամերին անակնկալի և պատահական ընտրանքի սկզբունքով: Աշխատակիցները Նախապես տեղեկացված են եղել, որ որոշում կա՝ ի սպառ վերացնել ալկոհոլի օգտագործման հնարավորությունը կոմբինատի տարածքում, աշխատանքի ժամին, և, որ աշխատանքի պետք է ներկայանալ միայն սթափ վիճակում, առանց ալկոհոլի որևէ, անգամ նվազագույն քանակի օգտագործման:

Սթափության վիճակի վերահսկողության առաջին երկու ամսվա ընթացքում հայտնաբերվել է 5 խախտման դեպք, և դա համարվում է բավականին մեծ թիվ: Կան վիճակագրական տվյալներ. 2023-25 թվականներին հայտնաբերվել է 26 խախտում, որից միայն 2024-ին 18 խախտման դեպք: Իսկ 2025-ի ամբողջ ընթացքում՝ մինչև օգոստոս ամիսը ներառյալ, ալկոհոլ օգտագործած միայն 3 աշխատակից է բացահայտվել:

Սա նշանակում է, որ դեպքերը գնալով քչացել են, մարդիկ հասկացել են, որ դա անպատիժ և անհետևանք չի մնալու և դադարել են ալկոհոլ օգտագործել աշխատանքային ժամերին:

ԶՊՄԿ-ում կիրառվում է Dingo E-200 – պրոֆեսիոնալ ալկոթեստերը, որը Նախատեսված արտաշնչվող օդում էթանոլի գոլորշիների զանգվածային խտությունը արագ և ճշգրիտ չափելու համար:

Արդյոք հնարավոր է, որ աշխատակիցը պատժվի միայն ալկոհոլ պարունակող, ասենք, լիկյորով կոնֆետ կերած լինելու պատճառով, հարցնում ենք պարոն Բավոյանին: Ոչ, դա բացառվում է: Սարքը կարողանում է գնահատել ալկոհոլի ճշգրիտ քանակը օրգանիզմում՝ անթույլատրելի չափաքանակի բացահայտմամբ, որի համար լիկյորով կոնֆետը բավարար չի կարող լինել: Սա բավականին ճշգրիտ սարք է, որը Նաև պարբերաբար ստուգաչափվում և սերտիֆիկացվում է, որպեսզի որևէ շեղում չլինի, և բացառվի սխալ ցուցանիշի արձանագրումը, բացատրեց Նա:

Վատ սովորույթների դեմ պետք է պայքարել: Օրենքն այս հարցում շատ հստակ է՝ ալկոհոլի օգտագործումն աշխատավայրում արգելվում է, և մենք ևս 0 հանդուրժողականություն ենք դրսևորելու այս արատավոր սովորության նկատմամբ, եզրափակեց մեր զրուցակիցը:

Բակային Ճամբար

Բակային ճամբար ծրագիրը իրականացվում է դեռևս 2017 թվականից, այս ընթացքում ամառային միջոցառումը դարձել է ավանդական ու սիրելի քաղաքի համար:

Աջանավորի QR կոդը,
դիտելով Բակային
ճամբարի վերաբերյալ
հաղորդումը

Այս տարի հուլիսին երկու հերթափոխով կազմակերպվել է ամառային բակային ճամբարը, ամեն հերթափոխին մասնակցել է մոտ 250 երեխա, և 50 մարդ էլ աշխատել է ճամբարում՝ ուսանողներ, ուսուցիչներ, կամավորներ: Ամառվա ընթացքում մոտ 500 երեխա մասնակցում է բակային ճամբարին, դա գրեթե ամբողջ պահանջարկն է, բոլոր ցանկացողները ներգրավվում են, ոչ ոք դուրս չի մնում, ասում են կազմակերպիչները:

«Սա ոչ միայն կրթական, և ժամանցային նշանակության միջոցառում է, այլ նաև սոցիալական խնդիր է լուծում, - պատմեց «Մանկական Ամառային Հանգիստ 2025» բակային ճամբարի եւ «Ուսանողական Ամառ 2025» մարզամշակութային միջոցառումների գլխավոր կազմակերպիչ Կառլեն Հայրապետյանը: Ծնողները, որոնք տարբեր պատճառներով չեն կարողացել երեխաների համար ապահովել ամառային հանգիստ, կարող են անհոգ լինել, արդեն գիտեն ու վստահ են, որ իրենց դպրոցական երեխաները հետաքրքիր ու օգտակար ժամանակ են անցկացնում հենց Քաջարանում՝ Բակային ճամբարի շնորհիվ: Ամբողջ հուլիս ամիսը Քաջարանն ապրում է ճամբարային, զվարճալի և ուրախ մթնոլորտում»:

Ճամբարի ծրագրերը հագեցած են, երեխաները և՛ հանգստանում են, և՛ սովորում, ծանոթանում են իրար հետ, ընկերանում, սնվում են ճամ-

բարի տարածքում, սպորտային ու մշակութային միջոցառումների են մասնակցում, մի խոսքով, անմոռանալի ժամանակ են անցկացնում, ասում է Կառլեն Հայրապետյանը: Դպրոցականների համար սա հրաշալի այլընտրանք է որևէ տեղ հանգստի մեկնելու փոխարեն:

«Ոչ միայն զարգանում են և անցկացնում ապահով ժամանակ, այլ նաև նվերներ են ստանում: Հաշվի է առնվում, թե ով ինչ կցանկանար ունենալ, ու մենք աշխատում ենք ապահովել երեխաներին այնպիսի նվերներով, որոնք նրանց անհրաժեշտ են ու հաճելի: Այս ամբողջ ընթացքում երեխաները կտրվում են հեռախոսից ու ինտերնետից, իրար հետ են շփվում, խաղում, ուրախանում, սա ամենակարևորն է, - ասում է Հայրապետյանը:

Իրականում շատ օգտակար միջոցառում է, և

մենք ուրախ ենք, որ ծնողները և շատ գնահատում են մեր Բակային ճամբարը»:

Քաջարանի ուսանողները և կարողանում են զբաղվածություն գտնել ճամբարի շրջանակում, աշխատում են որպես ջոկատավարներ, բոլոր ցանկացողները ընդգրկվում են, և այդ աշխատանքի համար նրանք նաև վարձատրվում են: Ճամբարի կազմակերպմանն ամեն

տարի ակտիվորեն մասնակցում է նաև ԶՊՄԿ-ն, հաշվի առնելով նաև, որ ճամբարականները հիմնականում կոմբինատի աշխատակիցների երեխաներն են: Այս տարի Բակային ճամբարի համար ԶՊՄԿ-ն ընդհանուր առմամբ տրամադրել է մոտ 34 միլիոն. 600 հազար. դրամ: Լ

Ուսանողական Նիսար

Սքանավորիր QR կոդը,
դիտիր Ուսանողական
ամսան մասին
պատմող հաղորդումը

Իսկ օգոստոսին սկսվում է «Ուսանողական ամառ» մարզամշակութային միջոցառումը: Սա արդեն ավելի ավագ տարիքի երեխաների համար է, ընդգրկվում են ցանկացող բոլոր քաջարանցի ուսանողները:

Ուսանողների համար ծրագրերն այլ են, նրանք մասնակցում են տարբեր բարեսիրական նախաձեռնությունների, այցելում են ծերանոց՝ սնունդ և նվերներ են տանում տարեց մարդկանց, շփվում են նրանց հետ: Նաև քաղաքի պատվավոր քաղաքացիներին են այցելում, ծանոթանում նրանց կենսագրությանն ու անցած ճանապարհին, ինչը կարևոր է երիտասարդության համար՝ գնահատել արդեն արվածը, պահպանել այն, ու նպաստել հետագա զարգացմանը: Սա սոցիալական միջոցառում է, բայց նաև մեծ դաստիարակչական նշանակություն ունի: Այս ծրագրի շրջանակներում ուսա-

նողներին հյուրընկալեց նաև ԶՊՄԿ-ն: Շատ հետաքրքիր էր քաջարանցի ուսանողների համար այցը բացահանք, նրանք շրջեցին կոմբինատի ամբողջ տարածքում, ծանոթացան հանքարդյունաբերական հսկայի աշխատանքին ու, պետք է ասել, որ շատ տպավորված էին:

Երիտասարդները նաև «Ուսանողական ամառ» միջոցառման շրջանակում բազմաթիվ սպորտային մրցաշարեր են կազմակերպում, մշակութային հավաքներ: **Իսկ ամենահետաքրքիր նախաձեռնություններից մեկը 5 օրով Հանքավան հանգստավայր մեկնելն է, ինչին ևս հաճույքով մասնակցում են մեր ուսանողները, ասում է Հայրապետյանը:**

«Մեզ համար ամենակարևորը քաղաքացիների գնահատականն է, - ասում է մեր զրուցակիցը, - ամբողջ տարվա ընթացքում, քաջարանցիները՝ մեզ տեսնելով, հետաքրքրվում են, ճշտում են, թե երբ է Նորից կազմակերպվելու բակային ճամբարն ու ուսանողական ամառը, ուրեմն դրանք արդեն քաղաքի համար, իրոք, սիրելի միջոցառումներ են ու դարձել են քաջարանյան ամառվա անբաժանելի մասը», - ասում է Կառլեն Հայրապետյանը:

ԶՊՄԿ-ն «Ուսանողական ամառ» միջոցառման համար համայնքին տրամադրել է 24 միլիոն 333 հազար դրամ, և այս երկու ամառային միջոցառումները Քաջարանի դպրոցականների և ուսանողների համար ԶՊՄԿ-ն համարում է կարևոր նախաձեռնություններ՝ ուղղված երեխաների ամառային հանգստի կազմակերպմանը՝ հագեցած թե՛ կրթական, թե՛ սպորտային և թե՛ մշակութային հետաքրքիր իրադարձություններով:

Մեղրերի շատ բան ունենք մեղուների աշխարհից

ՀՀՏԱ առաջատար ինժեներ Արթուր Բադալյանի անցած մասնագիտական ուղին ապացուցում է այս ճշմարտությունը:

Մեղուները չափազանց նուրբ, բայց ուժեղ և իմաստուն միջատներ են: Նրանք խառնաշփոթ չեն սիրում, հանգստությունն ու կարգուկանոնը պետք է թագավորի նրանց շուրջ:

Րանքաքարի ջարդման և տեղափոխման արտադրամասն այն օղակն է, որն ապահովում է համապատասխան տրամաչափի մանրացված հանքաքարի մատակարարումը հարստացուցիչ ֆաբրիկա:

Արթուր Բադալյանը ԶՊՄԿ-ում իր աշխատանքը սկսել է 1995 թվականից՝ Երևանի պոլիտեխնիկական ինստիտուտն անմիջապես

ավարտելուց հետո: «Հերթափոխի փականագործի հաստիքով սկսվեց իմ աշխատանքային ուղին: Կարծում եմ, որ ցանկացած աշխատանքում նվիրումն ու պատասխանատվությունն անչափ կարևոր են: Եղել են անքուն գիշերներ, երբ ողջ աշխատակազմի նպատակը՝ ծագած խնդիրների, վթարների կարգավորումն է եղել: Թիմով կարողացել ենք հաջողության հասնել», պատմում է նա:

Երեք տասնամյակ՝ նվիրված և հետևողական աշխատանքի շնորհիվ, նա կուտակել է մեծ փորձ, դարձել է հանքաքարի ջարդման տեղամասի առանցքային մասնագետներից մեկը: Դրա հավաստումն է, որ 2024 թվականին Արթուրը «Հանքագործի և մետալուրգի տոնի» շրջանակում աշխատանքային շոշափելի ձեռքբերումների համար պարգևատրվել է Ընկերության ղեկավարության կողմից: Բայց Արթուրի պատմությունը միայն աշխատավայրում ձեռքբերումներով չի սահմանափակվում:

Քաջարանում, բացահայտելով հարևանությամբ գտնվող իր այգում խնամքով իրար հետևից դասավորված մեղուների փեթակների մեջ է նա գտել իր ներդաշնակության և հանգստության աղբյուրը: Բնության հետ կապը, մեղուների խնամքն ու այդ ստացած քաղցր արդյունքը լրացնում են միմյանց՝ ցույց տալով, որ նույնիսկ ամենապատասխանատու և դժվար աշխատանքի պայմաններում հնարավոր է նախասիրությունների համար ժամանակ գտնել:

Մեղվապահի փիլիսոփայությունը

«Թե ինչպես ծագեց մեղվապահությամբ զբաղվելու միտքը» հարցին՝ Արթուրը պատասխանում է, որ անարատ մեղր ունենալու ցանկությամբ է առաջնորդվել, բայց դրան հասնելու համար լուրջ գիտելիքներ են պետք:

«Մեղուները չափազանց նուրբ, բայց ուժեղ և իմաստուն միջատներ են: Նրանք խառնաշփոթ չեն սիրում, հանգստությունն ու կարգուկանոնը պետք է թագավորի նրանց շուրջ: Նրանց աշխարհը շատ ներդաշնակ է ու կանոնակարգված: Վստահությամբ, հանգիստ և սիրով պետք է նրանց մոտենալ և այդպես էլ նրանք կպատասխանեն,- պատմում է Արթուրը,- 2012 թվականից սկսեցի այս աշխատանքը, կամաց-կամաց ավելացան մեղուների փեթակները, դե իսկ ստացված անարատ մեղրի համն անկրկնելի է և ամենակարևորը՝ բավարարում է ընտանիքիդ կարիքները: Իսկ անարատ ու համեղ մեղր ստանալու «մեծ մեղավորը» Մայր բնությունն է՝ հոտավետ ու բազմերանգ ծաղիկներով»:

Մեղվաբույնը շատ ավելի բարդ համակարգ է, քան կարող ենք պատկերացնել, այստեղ ամեն մեղու գիտի իր անելիքները, ինչպես պահի իրեն, երբ մոմ արտադրի, շեղումներ չպետք

է լինեն, բոլորի վարքը մտածված ու կանխատեսված է, իսկ, երբ լինում են շեղումներ, ուրեմն լինում են նաև պատիժներ, հենց իրենց հաստատած կարգերի «հսկիչների» կողմից: Սովորելու շատ բան ունենք մեղուների աշխարհից...:

«Այս փեթակներում համառ, բարդ, անդադար ու շատ մեծ արդյունք տվող աշխատանքը շատ նման է հանքարդյունաբերությանը: Ինչու չէ՝ նաև կարգապահության առումով, այս փեթակի աշխատավոր մեղուները նման են հանքարդյունաբերողներին, սա ահռելի հանքի փոքրիկ մանրակերտն է», - ասում է մեղվապահ հանքագործը:

Ապացուցված է՝ հոբբին մարդուն անհրաժեշտ է մտավոր աճի ու զարգացման, հոգեկան հանգստության,

ֆիզիկական առողջության համար, այն մարդուն դարձնում է նպատակասլաց և հավասարակշիռ, այն իր սպասված և աշխատված արդյունքով երջանկացնում է մարդուն, կտրում ամենօրյա հոգսերից՝ հատկապես ծանրաբեռնված առօրյայից հետո:

Մեր աշխատակիցները

Նրանք մեր կարևորագույն ռեսուրսն են, ում շնորհիվ արձանագրում ենք շոշափելի արդյունքներ, ձևավորում՝ հզոր և համախմբված թիմ: Արթուր Բադալյան՝ իր օրինակով, այդ խոսքերի կենդանի ապացույցն է, ցույց տալով, որ մասնագիտական աճն ու մարդկային որակները քայլում են զուգահեռ...:

Հեղինակ՝ Լիլիթ Խրալայեյան
Լուսանկարիչ՝ Նվեր Զեյյա

ԶՊՄԿ-Ն ՁԵՌՔ Է ԲԵՐԵԼ ԲԱՑԱՌԻԿ ՌԱԴԱՐ

ԶՊՄԿ-ն շարունակում է վերազինվել ժամանակակից գերիզոր սարքավորումներով: Ընկերությունը վերջերս ձեռք է բերել հանքարդյունաբերության միջազգային չափորոշիչներին համապատասխան նոր սարքավորում, որը մասնագիտական լեզվով բնութագրվում է՝ **լանջերի կայունության ռադար**:

Նոր սարքավորումը կօգնի կանխատեսել բաց հանքի արևմտյան պատի քարաթափումներն ու փլվածքները՝ կառավարելի դարձնելով հնարավոր ռիսկերը: Այն աշխատում է 24-ժամյա ռեժիմով, և մասնագետները շուրջօրյա ռեժիմով ձեռքի տակ կունենան երկրաբանահետախուզական մի շարք թարմ տվյալներ:

Վերջին սերնդի այս սարքավորումը մեկ ամիս է արդեն Նույն տեղում է՝ բաց հանքի ամենառիսկային՝ արևմտյան պատին դեմ հանդիման: Առայժմ՝ փորձնական:

ԶՊՄԿ տեխնիկական տնօրեն
Արման Վարդանյան

«24-ժամյա ռեժիմով է մշտադիտարկում իրականացնում նոր ռադարը, այսպես ասած, առանց աչք թարթելու որսում է միլիմետրերի տեղաշարժը հանքի տարածքում՝ մինչև 2,5 կմ հեռավորությամբ, 270 աստիճան բացվածքով, ընդգրկելով ամբողջ ռիսկային գոտին, - ասում է ԶՊՄԿ տեխնիկական տնօրեն Արման Վարդանյանը, - այս սարքը թույլ չի տա, որ փլուզումներ տեղի ունենան: Բոլոր բացահանքերում սկսել են այն տեղադրել: Հայաստանում սա առաջինն է, այն բավականին թանկ է, բայց այդքան արժե»:

Հանքարդյունաբերությունում խիստ պահանջված ժամանակակից այս սարքավորումը կազատի հետագա հնարավոր ռիսկերից ու մեծ ծախսերից: ԶՊՄԿ տեխնիկական տնօրենը համաշխարհային փորձից օրինակ է բերում, որպեսզի պարզ դառնա, թե որքան կարևոր է այս նորամուծությունը: ԱՄՆ-ում 100-ավոր միլիոն դոլարի վնաս է կրել բացահանքերից մեկը, քանի որ չի ունեցել նման սարքավորում՝ փլուզումը կանխատեսելու և կանխելու համար:

Անիվների վրա շարժական ռադարը կարելի է ասել երկրաբաններից բաղկացած մի ամբողջ մասնագիտական խմբի կփոխարինի՝ առավել արդյունավետ դարձնելով նրանց աշխատանքը:

Բաց հանքի տարածքում յուրաքանչյուր թրթռումից ու գրունտային ջրերից սկսած մինչև եղանակային կանխատեսումներ, արձանագրում է և ամբողջական վերլուծությունը հաղորդում՝ համակարգչի մոտ նստած մասնագետներին:

Մասնագետներն ասում են՝ եղանակային պայմանները բացասաբար են ազդում լանջերի կայունության վրա, հատկապես տեղումներից հետո ռիսկը մեծանում է: Իսկ այս դեպքում սարքը կզգուշացնի, որի հիման վրա էլ մասնագետները կորոշեն հետագա անելիքները:

«Սա երկրաբանության մի ճյուղ է՝ ինժեներային երկրաբանություն, որն ուսումնասիրում է գրունտների, ապարների դինամիկան, ֆիզիկամեխանիկական հատկությունները և այլն: Մենք վերջին տարիներին բավականին աշխատանք ենք կատարել այդ ուղղությամբ, մոտ երեք տարի ծախսվեց բացահանքի պատերի, ապագա բացահանքի պատերի գեոտեխնիկական և պոչամբարի հիդրոերկրաբանական ուսումնասիրությունների վրա: Այս տարի ստացանք վերջնական հաշվետվությունը, որը ցույց է տալիս, թե ինչ ցուցանիշներ պետք է լինեն բացահանքի ամեն մի հատվածի պատի համար», - ասում է Արման Վարդանյանը:

Հաջորդ քայլով լանջի հորատանցքերում տեղադրված տվիչները, որոնք գրունտային ջրերի մակարդակի պատկերն են հաղորդում, ավտոմատ կմիացվեն ռադարին, ինչն ավելի համապարփակ ուսումնասիրության հնարավորություն կտա: ԶՊՄԿ-ն վերջին տարիներին զգալիորեն ընդլայնել է մշտադիտարկումները՝ բաց հանքի ու պոչամբարի տարածքում, և այս նոր սարքավորման գործարկումը դրանցից մեկն է:

Յերմինե Միքայելյանը

Սքանավորիր QR կոդը դիտի՛ր
ռադարի մասին
տեսահոլովակը

Ննականկալ փոփրիկներին՝ ՆՈՐ ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՏԱՐՎԱ ՄԵԿՆԱՐԿՒՆ

Ս վանդույթի համաձայն, այս ուսումնական տարվա սկզբին ևս, կոմբինատի արհեստակցական միությունը գրենական պիտույքների փաթեթներ նվիրեց համայնքի նախադպրոցական հաստատություններին: Կազմակերպության անդամները՝ Նախագահ Տիգրան Սարգսյանի նախաձեռնությամբ, այցելեցին տեղական մանկապարտեզներ և ավագ խմբերում սովորող 95 սաներին հանձնեցին նվերները:

Նախաձեռնության հիմնական նպատակը կրթական գործընթացին օժանդակելն ու երեխաների առօրյան հաճելի և արդյունավետ դարձնելն է: Արհեստակցական միությունը ընդգծում է, որ շարունակելու է համանման ծրագրեր, կարևորելով սոցիալական պատասխանատվությունը և համայնքի նկատմամբ հոգատար վերաբերմունքը:

87-ամյա Կապանի օրը՝ նվիրված Արամ Մանուկյանին

Արամանվորի QR կոդը,
դիտելի Կապանի
օրվա վերաբերյալ
տեղեկություն

Կապանի մասին առաջին հիշատակությունը վերաբերում է 5-րդ դարի վերջերին: Այդ ժամանակ Կապանը դեռևս սովորական բնակավայր էր: 10-րդ դարից սկսած մատենագիրները Կապանի մասին հիշատակում են արդեն որպես քաղաք: Կապանը 10-րդ դարի վերջին (հավանաբար 998-1001 թվականներին) դարձել է Սյունիքի թագավորության մայրաքաղաքը: Հնամենի Կապանը 15-րդ դարի սկզբում ավերվել է, նրա անունը թուրքական աղավաղմամբ սկսեց արտասանվել Ղափան: Այդ Ղափան անունն էլ ժառանգեց 19-րդ դարի 50-ական թվականներին այսօրվա քաղաքի տարածքում ձևավորվող նոր բնակավայրը, իսկ Հայաստանի անկախացումից հետո քաղաքը կրկին վերականգնեց իր պատմական Կապան անունը, և 87 տարի առաջ ստացավ քաղաքի կարգավիճակ:

Ամեն տարի օգոստոսի երրորդ շաբաթ օրը նշվում է Կապանի օրը: Այս տարի քաղաքի 87-ամյակի միջոցառումները նվիրված էին Հայաստանի առաջին Հանրապետության հիմնադիր, ծնունդով Դավիթ Բեկ գյուղից Արամ Մանուկյանին: Տոնակատարությունների շարքը մեկնարկեց նրա կիսանդրու ծաղկադրմամբ:

«Հին ու նոր Կապան» խորագրով ցուցադրությունը գրավեց ներկաների

ուշադրությունը: Հարավային մայրաքաղաքի տարիների փոփոխությունն ու բարգավաճումը տեսնելը տպավորիչ էր հատկապես ավագ սերնդի համար:

«Ձավակներդ՝ հայրենատեր, ընթացքդ՝ հարատև».

այս խորագրով հանդիսավոր նիստին ներկա էին համայնքային իշխանության ներկայացուցիչներ, հոգևոր հայրեր, Ազգային ժողովի պատգամավորներ և մի շարք այլ հյուրեր: Նրանք ևս շնորհավորեցին համայնքի օրվա առթիվ՝ կարևորելով մեծ պետական գործիչ Արամ Մանուկյանի դերը մեր պետականության կերտման գործում:

Միջոցառման ժամանակ համայնքի ղեկավար Գևորգ Փարսյանը նշեց՝ վերջին 6 տարիների ընթացքում Կապանում իրականացված բոլոր նախաձեռնությունները ուղղված են եղել համայնքի կայուն և երկարաժամկետ զարգացմանը, քաղաքացիների կյանքի հարմարավետ և անվտանգ գործունեությանը:

«Մարդիկ առաջին հերթին տեսնում և նկատում են քաղաքաշինական լայնածավալ աշխատանքները, արդիականացված են թակառուցվածքները, հիմնանորոգված ճանապարհներն ու բակերը, բարեկարգված և բոլորի կողմից սիրված

Վաչագան գետը, բայց մեզ համար ոչ պակաս կարևոր ռազմավարական նշանակության ուղղություններ են կրթության, մշակույթի և սպորտի ոլորտները: Զարգացած համայնքի լավագույն գրավականը բազմակողմանի զարգացած սերունդ ունենալն է»,- նշեց համայնքի ղեկավարը:

Ավանդույթի համաձայն՝ Կապանի զարգացման տարբեր ոլորտներում ներդրում ունեցած անձինք համայնքի ղեկավարի կողմից արժանացան պատվոգրերի, շնորհակալագրերի և հատուկ հուշանվերների:

Քաղաքի կենտրոնական հրապարակում փոքրիկ կապանցիները վայելեցին կրկեսային շոուն, իսկ ցուցահանդես-վաճառքին ձեռագործ աշխատանքներով ու ինքնատիպ անուշեղենով ներկայացան տեղական արտադրողները: Հեծանվավազքն ու ֆուտբոլային առաջնությունն էլ համախմբեցին մարզասերներին: Մի խոսքով՝ օրը հագեցած էր բոլորի համար:

Օրը եզրափակվեց տոնական գալա համերգով, որից առաջ տարվա հաջողակը շահեց Եգիպտոսի ուղեգիրը: Մինչև կեսգիշեր քաղաքը լցված էր երաժշտությամբ, ժպիտներով ու տոնախմբությամբ:

Աննա Մելքումյան

Քաջարանցիները սիրով ու
հպարտությամբ ամեն տարի
նշում են իրենց հրաշալի
քաղաքի տարեդարձը

Քաջարանը դարձավ 67 ՏԱՐԵԿԱՆ

Սքանավորիր
QR կոդը, դիտիր
Քաջարանի օրվա
տոնակատարությունը՝
տեսանյութում

Քաջարանն այսօր Հայաստանի խոշոր արդյունաբերական կենտրոններից է՝ պղնձամոլիբդենային հզոր բազայի շնորհիվ: Այստեղ է գործում Հայաստանի խոշորագույն արդյունաբերական ձեռնարկությունը՝ «Զանգեզուրի պղնձամոլիբդենային կոմբինատը»: Քաղաքը ամբողջությամբ գազիֆիկացված է, ունի առողջապահական ու կրթական հաստատություններ՝ դպրոցներ, մանկապարտեզներ, արվեստի ու մարզական դպրոցներ: Բարդ լեռնային ռելիեֆով, և հարուստ պատմամշակութային ժառանգությամբ այս քաղաքը շարունակում է զարգանալ և կարևոր դեր ունենալ Սյունիքի ու Հայաստանի տնտեսության մեջ:

Քաջարանի համայնքապետ Մանվել Փարամազյանը քաղաքի տոնին նշեց, թե փոխվում են և ժամանակները, և սերունդները, բայց Քաջարանի

հանդեպ սերը, ջերմությունն ու սրտացավությունը մնում են անփոփոխ: **«Վստահությամբ, համառ աշխատանքով և հարազատ քաղաքը սիրելու կարողությամբ մեզանից յուրաքանչյուրն արել և անում է առավելագույնը, որ Քաջարան այցելող յուրաքանչյուր ոք տեսնի, զգա ու սիրի մեր քաղաքը: Մեր հնարավորությունների, կարողությունների և հմտությունների սահմաններում, հանուն մեր քաղաքի արել և անում ենք առավելագույնը՝ այն ավելի բարեկարգ, հարմարավետ ու ավելի լավ դարձնելու և հաջորդող սերունդներին այն արժանապատվորեն փոխանցելու համար»**, -ասաց Փարամազյանը:

Քաջարանն ամեն տարի տոնակատարություններով նշում է ոչ միայն իր ծննդյան տարեդարձը, այլև հարուստ պատմության, հերոսական անցյալի ու արդիական քաղաքային կյանքի համատեղումը: Տոնական միջոցա-

ռումների շրջանակում այս տարի ևս քաջարանցիները հնարավորություն ունեցան մեկ անգամ ևս գնահատելու իրենց հրաշալի քաղաքը, որը նրանք սիրում են և փայտիայում: Զարմանալի չէ, որ ամբողջ հանրապետությունում ամենաքիչ արտագաղթը գրանցվել է Քաջարանից, այս քաղաքից իր բնակիչներն ուղղակի չեն հեռանում: Ահա և տոնական օրը հրաշալի առիթ է ուրախանալու և հպարտանալու հրաշալի Քաջարանով, տոնը կազմակերպված էր շատ գեղեցիկ, քաջարանցիները վայելեցին Հայաստանի պարի պետական անսամբլի կատարումները, մասնակցեցին գաստրոլ ցուցահանդեսին, իսկ երեկոյան Քաջարանի մարզադաշտում ելույթ ունեցան շուրջ քիզնեսի աստղերը և տոնակատարությունն ավարտվեց շքեղ հրավառությամբ:

Արևմտահայկական
Երկրագործական
պեղումների գտածոները
ներակայացնող տեսանյութ

ՄԻՋՆԱԲԵՐՂՈՒՄ ՀԱՅՏՆԱԲԵՐՎԱԾ ԵՌԱՆԱԿ ԲԱԳԻԼԻԿ ԵԿԵՂԵՑԻՆ ԿԱՊԱՆԻ ԲՆԱԿԱՎԱՅՐԻ ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆԸ ԱՎԵԼԱՑՐԵՅ ԵՎԱՍ 500 ՏԱՐԻ Հնագիտական պեղումների հրաշալի բացահայտումները

Կապանցիներին հազար տարի հետ և դեպի պատմական քաղաք վերադարձնող հուշարձանը գտնվում է հին Ջրախոր գյուղի տարածքում՝ Քաջարան–Կապան ճանապարհի կից բլրին:

5–7-րդ դարերի բազիլիկ եկեղեցի, ջնարակված խեցանոթի բեկորներ, աղյուսե սալահատակ, թոնիկներ, ծիթհան. պատմական Սյունիքի մայրաքաղաքի միջնաբերդում գտնվող արքայական դղյակի տարածքում դեռևս անցյալ

տարվանից սկսած պեղումների շնորհիվ հայտնաբերված եզակի նմուշներն են:

Այս կառույցի տեղում մշտապես շինարարություն է իրականացվել, և տարբեր դարերում մարդիկ չեն դադարել այստեղ ապրել: «Բարեբախտաբար, գրեթե բոլոր շերտերն այսօր ունենք՝ սալահատակների տեսքով, պատերի և այլ հատվածների վրա», – ասում է հնագետ Լևոն Մկրտչյանը: Նրա խոսքով՝ այս տարածքում վաղ միջնադարյան կառույցներ գրեթե չէին հայտնաբերվել, շենքերի հատակագծային մնացորդներ չունեինք, և սա հարավային Սյունիքի համար շատ մեծ բացահայտում է: «Սա թանգարանացման տեսակետից շատ գեղեցիկ օրինակ է լինելու, որը ողջ միջնադարը կարող է ցուցադրել մեկ վայրում»:

9–12-րդ դարերում քաղաքի միջնաբերդում գործել է թագավորական ընտանիքի համար հարմարեցված

հսկայական պալատ: Արքայական դղյակի տարածքում Սյունիքի թագավորության իշխանները հարյուրամյակներ առաջ հյուրեր են ընդունել:

Երկու տարվա պեղումներից հետո, ինչպես հնագետներն են ասում, միջնաբերդում հայտնաբերված եռանավ բազիլիկ եկեղեցին Կապանի բնակավայրի պատմությանը և 500 տարի ավելացրեց:

Գագիկ Սարգսյանը՝ Հնագիտության և ազգագրության ինստիտուտի արշավախմբի ղեկավարն, ասում է, որ 5-րդ դարում Կապանի միջնաբերդում եղել է կիսակառույց եկեղեցի. սկսել են կառուցումը, բայց չեն ավարտել: «Այն փաստը, որ Կապանին անհրաժեշտ է եղել մեծ, մոնումենտալ եկեղեցի, խոսում է այն մասին, որ Կապանը մեծ, մարդաշատ և նշանակալի քաղաք է եղել»:

Բազմաշերտ հուշարձան, որը ներառում է մի քանի ժամանակաշրջաններ՝ վաղ միջնադարից մինչև ուշ միջնադար: Պատմամշակութային կոթողներով հայտնի Սյունիքում այսքան լավ պահպանված ու բացառիկ կառույց հնագետները հազվադեպ են հիշում:

Արքայանիստ միջնաբերդից հայտնաբերված գտածոները փոխանցվեցին նաև Կապանի երկրագիտական թանգարանին: Պեղումներից ու ամրաշինական աշխատանքներից հետո տարածքը վերածվելու է բացառիկ վայրի՝ Սյունյաց թագավորության մայրաքաղաքը դարձնելով յուրահատուկ այցեքարտ զբոսաշրջության զարգացման համար, – համոզված են մասնագետները:

Հնագետ Այրոշա Հայրապետյանը նշում է, որ թանգարանը հիմնականում միջ-

նադարյան գտածոներ քիչ ուներ. հիմնականում ջնարակված խեցանոթների բեկորներ էին 9–14-րդ դարերից: «Այս թանգարանը կունենա մեկ հստակ ուղղություն՝ ցույց տալու, որ Կապանի տարածաշրջանում կա այսպիսի գեղեցիկ պատմամշակութային օջախ: Մենք մեր հյուրերին ցույց կտանք հրաշալի միջնադարյան թանգարան»:

Եվ որպեսզի այս բացառիկ գտածոները չքայքայվեն ու պահպանվեն դարերի համար, ամբողջ տարածքը ամրակայելուց հետո կվերցվի ծածկի տակ, – ասում է վերականգնող ճարտարապետ Լևոն Վասիլյանը:

Հնագիտական պեղումները սկսելու նախաձեռնությունը մարզպետի կողմից է, աշխատանքները ֆինանսավորում է ԶՊՄԿ-ն:

Սյունիքի մարզպետ Ռոբերտ Ղուկասյանը և հանքարդյունաբերական ձեռնարկության կայուն զարգացման գծով տնօրեն Արմեն Ստեփանյանը օրերս այցելել էին հնավայր, որտեղ ուղղանկյուն հատակագծով շենքի պեղումները մոտենում են ավարտին: Մարզպետը նշում է. «Մեր նպատակն է երկու տարի անց ունենալ ամբողջությամբ պատրաստ եթականացվածք Կապանում, որը կդառնա հրաշալի զբոսաշրջային ուղղություն»: Իհարկե, դեռ երկար տարիներ այստեղ կիրականացվեն հնագիտական աշխատանքներ, քանի որ խոսքը մեծ բնակավայրի մասին է, և Նորանոր բացահայտումներ դեռ սպասվում են:

ԶՊՄԿ կայուն զարգացման տնօրեն Արմեն Ստեփանյանը հավելում է. «Կոմբինատը աջակցում է տարբեր մշակութային ու հնագիտական ծրագրերի իրականացմանը: Մենք այս ոլորտի մասնագետ չենք, բայց ապավինում ենք հնագետ մասնագետների խոսքին: Շատ ուրախ ենք, որ այսպիսի հրաշալի հնագիտական բացահայտումների գործում մեր լուման ենք ներդրել»:

Նորանոր բացահայտումներ խոստացող արքունական պալատը մարզկենտրոն կբերի Կապանի պատմությամբ հետաքրքրված բազմաթիվ մարդկանց, վստահեցնում են արշավախմբի անդամները: Միայն թե՛ այս փուլում նրանք հորդորում են զերծ մնալ այցելություններից՝ պատմական շերտերը չվնասելու համար:

Նարե Խաչատրյան

Երևան-Կապան- Երևան չվերթները ժամանակավորապես դադարեցվում են

Օդանավի տեխնիկական սպասարկման համար կարող է պահանջվել առավելագույնը 4 ամիս, որից հետո կանոնավոր չվերթները կվերականգնվեն:

2025-ի հունվար-սեպտեմբերին իրականացրել է 95 չվերթ, տեղափոխել 2096 ուղևոր, սա 19 չվերթով նախորդ տարվա համեմատ ավելի է: Վերջին պլանային վերանորոգումից հետո անցել է 9 ամիս և հիմա թռիչքների քանակով պայմանավորված հերթական տեխնիկական սպասարկման ժամանակն է, ուստի և ներկա պահին օդանավը գտնվում է տեխնիկական սպասարկման մեջ: Սա կարևոր է ուղևորների և թռիչքի տեսակետից, և որքան էլ պահանջված է այս չվերթը, այն շրջանցել հնարավոր չէ:

«Նովէյր» ավիաընկերության տնօրեն
Կարեն Վարդանյան

«Դժվար որոշում է չվերթները ընդհատելը, քանի որ Կապան-Երևան չվերթները մեծ պահանջարկ են վայելում, - ասում է Novair ընկերության տնօրեն Կարեն Վարդանյանը, - այդ պատճառով էլ մենք մտածում ենք փոխարինող օդանավի ձեռքբերման ուղղությամբ՝ պլանային վերանորոգումների ընթացքում շահագործելու նպատակով: Իսկ անվտանգային առումով ոչ մի փոփոխություն չկա»:

Կարեն Վարդանյանը նշում է, որ օդանավի թռիչքի անվտանգության վերաբերյալ ամենախոսուհի երաշխիքն այն է, որ ինքը, իր ընտանիքի անդամները, ընկերները, հարազատները պարբերաբար օգտվում են այս չվերթներից: Իսկ պլանային տեխնիկական սպասարկումը աշխարհում ընդունված նորմալ, պարբերական գործընթաց է, որը անհրաժեշտ է և պարտադիր: Երևան-Կապան-Երևան չվերթ իրականացվել է շաբաթական 5 անգամ, 3-ի փոխարեն: Մեկ ուղղությամբ

թռիչքը տևում է ընդամենը 40 րոպե, և դա, բնականաբար, շատ հարմար է ու մեծ պահանջարկ է վայելում ուղևորների շրջանում: Այս փոքրիկ դադարից հետո նորից կարճատև թռիչքներով Երևանը Կապանին կապելու այս հնարավորությունը կվերականգնվի՝ կրկին որակյալ և ապահով ծառայություն մատուցելով ուղևորներին, խոստանում է Կարեն Վարդանյանը:

Տիգրանուհի Բադալյան

ՓՈԽՐՈՒՏՈՒՄ ՎԵՐԱԾՎԵՅ ՔԱԶԱՐԱՆԻ ԹՎՈՎ 4-ՐԴ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳՎԱԾ ՈՒ ՎԵՐԱԿԱՆԳՆՎԱԾ՝

ՍՈՒՐԲ ՍՏԵՓԱՆՈՍ ԵԿԵՂԵՑԻՆ

«Եկեղեցու վերածման կարգն ամբողջությամբ կատարվեց, սուրբ մյուռնով խորանը, սյուներն վերածվեցին, և, այսուհետ, սա համարում է ոչ թե քար կամ փայտ, այլ Աստծո ներկայություն»։ Սյունյաց թեմի առաջնորդ Տեր Մակար Եպիսկոպոս Հակոբյան։

Սյունյաց թեմի
առաջնորդ Տեր
Մակար Հակոբյան

4 դար առաջ սյունեցիները «Պախրաների արոտավայր» կոչվող բնակավայրում կառուցել են Սուրբ Ստեփանոս եկեղեցին։ Դարավոր կառույցի տանիքը ժամանակի ընթացքում քայքայվել էր՝ վտանգելով գոյությունը։ Հավատարմագրության տարիներին խոսել եկեղեցու վերականգնումից անհնարին էր, սրբատեղին վերածվել էր պահեստի։

Սերժիկ Հարությունյանը՝ Փուխրուտի բնակիչ, ասում է, թե այն ժամանակ բոլորն էին աթեիստ, շատ քիչ մարդ է եղել, որ եկեղեցի է մտել։ Մինչև այդ, մինչև 30-ական թվականները, իրենց ծնողները կնքված են եղել, բայց հետո ամեն բան փոխվել է։ Երկար ճանապարհ է անցել այս եկեղեցին, շատ բան է տեսել, անգամ պահեստի է վերածվել, խոտ պահելու տեղ է եղել, բայց կարևորը՝ պատերը մնացել են, տանիքը պահպանվել է, ու այսօր արդեն վերականգնված է։

Փուխրուտի բնակիչ Լերմոնտ Դավթյանն էլ շեշտեց, որ իր համար մեծ ուրախություն կլինի, որ իր թոռները, որոնք Փուխրուտում չեն ապրում, մյուս ամառ գան և հենց այս եկեղեցում կնքվեն։

Անկախության հետ եկավ հոգևոր զարթոնքը՝ փուխրուտեցի Արմեն Ավետիսյանը նախաձեռնեց եկեղեցու փրկության գործը։

«Մենք որոշեցինք, որ նախ և առաջ եկեղեցին պետք է ֆիզիկապես փրկել, հետո նոր վերակառուցել։ Փրկության համար պետք էր նախ վերանորոգել տանիքը, ասաց Արմեն Ավետիսյանը՝ շնորհակալություն հայտնելով բոլոր փուխրուտեցիներին, որոնք իրենց հանգանակություններով նպաստել են այս գործին»։ Արմեն Ավետիսյանն ասաց, որ իր համար ամենամեծ ներդրումն այն է, որ մի թոշակառու իր ամբողջ թոշակը նվիրաբերել է եկեղեցու վերանորոգմանը և խնդրել՝ իր անունը գաղտնի պահել։

Հանգանակությունները, որոնց մասնակցել են գրեթե բոլոր փուխրուտեցիները, վերանորոգման համար բավարար չեն եղել։ Եկեղեցու վերականգնման գործին միացել է տարածաշրջանի ամենախոշոր արդյունաբերական ձեռնարկությունը՝ Զանգեզուրի պղնձամուլիբդենային կոմբինատը։

Լիլիթ Իսրայելյան. ԶՊՄԿ լրատվության և հասարակության հետ կապերի բաժնի պետի տեղակալ. «ԶՊՄԿ-ն մշտապես կարևորում է սոցիալական ծրագրերը։ Հատկապես այս նախաձեռնությունը առաջնահերթ գնահատվեց, քանի որ, վստահ ենք, որ եկեղեցու վերականգնումը զարկ կտա ու կնպաստի գյուղի զարգացմանը»։

Քաջարանի համայնքապետարանի ներկայացուցիչները ևս հույս ունեն, որ բնակավայրը նոր կյանք կստանա եկեղեցու նորոգումից հետո, ամառանոցի վերածվող գյուղն ունի բոլոր հնարավորությունները զբոսաշրջային նոր ուղղություն դառնալու համար։

Պլանավորված է եկեղեցի տանող ճանապարհը ասֆալտապատել, ինչը նոր շունչ կհաղորդի գյուղին։ Արդեն տներ կան շրջակայքում, որ բնակիչները սկսել են վերանորոգել տեսնելով, որ եկեղեցին նորոգվեց և պետք է գործի, ասաց Քաջարանի քաղաքաշինական ծրագրերի պատասխանատու Վահագն Ստեփանյանը։

Տեր Մակար Եպիսկոպոս Հակոբյանի խոսքով՝ Սյունիքում ևս 4 եկեղեցու նորոգումն ավարտված է, ու շուտով դրանք կօծվեն։

Սքանավորի QR կոդը, դիտելով հաղորդում եկեղեցու վերածման արարողության մասին

5 ՄՆՆԴԱՄԹԵՐՔ

որոնք պարտադիր է ներառել
աշնանային սննդակարգում

Աշնան առողջությունը պահպանելու համար սննդակարգում անհրաժեշտ է ներառել այս 5 մթերքները.

Աշնանը եղանակի փոփոխության, ջերմության նվազման հետևանքով մեր օրգանիզմը ավելի շատ վիտամինների կարիք ունի: Այս 5 մթերքները կարող են օգնել լրացնել վիտամինների պակասը և ավելի առողջ լինել աշնանը:

ԸՆԿՈՋԵՂԵՆ

Ընկուզեղենը շատ լավ միջուտեստ է, քանի որ պարունակում է բալանսավորված քանակի սպիտակուցներ, մանրաթելեր և օգտակար ճարպեր: Հետազոտությունները ցույց են տվել, որ ընկուզեղենը լավացնում է նյութափոխանակությունը և կարող է նվազեցնել քաշը: Ընկույզներում հայտնաբերվել են մի քանի նյութեր, այդ թվում՝ ճարպային թթու Օմեգա 3-ը, որոնք դրական են ազդում սրտի աշխատանքի վրա:

ԿԱԹՆԱՇՈՒ

Կաթնաշոռը պարունակում է մեծ քանակությամբ սպիտակուցներ և ունի ցածր կալորիականություն: Մթերքը հարուստ է կալցիումով, որը կարող է նպաստել ճարպի այրմանը, ինչը կարևոր է ցածր ֆիզիկական ակտիվության պայմաններում: Ինչպես նաև կաթնաշոռը բարձրացնում է իմունիտետը:

ԿԱՆԱԶԻՆԵՐ

Թարմ կանաչիներն իդեալական մթերք են նրանց համար, ովքեր հետևում են կազմվածքին: Այս սեզոնին խորհուրդ է տրվում ցանկացած ուտեստի մեջ ավելացնել մեծ քանակով կանաչի, որը կնպաստի ձեր առողջությանը՝ չբարձրացնելով սննդի կալորիականությունը:

ՍԷՋՈՆԱՅԻՆ ՄՆԿԵՐ

Խանութներում ամբողջ տարին վաճառվում են շամպինիոն տեսակի սնկերը, սակայն աշնանը սկսվում է այլ սնկերի՝ բուլետոսի, կախասնկի, անտառային սնկերի սեզոնը: Մսկերը պարունակում են վիտամին D, որի պակասությունն օրգանիզմում ազդում է տրամադրության վրա:

ԲԱՆԱՆ

Բանանը հարուստ է օգտակար միկրոէլեմենտներով: Պտուղը պարունակում է մագնեզիում, ինչը կարևոր է իմունային համակարգի համար: Այն լավացնում է քունը, նվազեցնում անհանգստությունը, իսկ բնական քաղցրությունը բանանը դարձնում է կազմվածքի համար անվտանգ ուտեստ:

Նորագույն տեխնիկա

«Դրոն՝ տուփից».

Նոր սերնդի
ինքնավար թռչող
կայանները
բացահանքերում

Աշխարհի առաջատար բացահանքերում արագ տարածվում է «drone-in-a-box» (DIAB) տեխնոլոգիան՝ հեռակառավարվող թռչող կայանը, որն ինքնուրույն բարձրանում է երկինք, կատարում հանքի քարտեզագրում, վերադառնում «տուփ» (box), լիցքավորվում ու նորից աշխատում, հաճախ՝ նույնիսկ առանց օպերատորի:

Տեխնոլոգիան արդեն փորձարկվում ու շահագործվում է խոշոր հանքավայրերում. օրինակ՝ Río Tinto-ի Gudaí-Darri երկաթահանքում (Ավստրալիա) RocketDNA-ի xBot կայանները թռիչքներ են կատարում հեռավար օպերատորական կենտրոններից՝ Starlink կապով:

Իսկ Պերուի Quellaveco պղնձահանքում Anglo American-ը ներդրել է ամբողջությամբ ավտոմատ DIAB համակարգ՝ FlytBase հարթակով, որը ծրագրավորված գրաֆիկով ստուգում է ենթակառուցվածքները: Սա մասշտաբային առաջին կիրառությունն է՝ Պերուի հանքարդյունաբերությունում:

Արդյունքում՝ վերահսկման մակարդակը բարձրացել է, ռիսկային տեղամասեր ուղարկվող անձնակազմերը՝ կտրուկ կրճատվել:

Գլխավոր տեխնիկական բնութագրերը, որոնք «խաղի կանոն են փոխում»

Ինքնավարություն. Երկրորդ սերնդի կայանները՝ ինչպես DJI Dock 2-ը, ապահովում են մինչև 10 կմ օպերացիոն շառավիղ և մինչև 50 րոպե թռիչք (Matrice 3D/3TD), ինչը բավարար է միջինից մեծ բացահանքի շրջայցերի համար: Կայանն ունի IP55 մակարդակի փոշուց/ջրից պաշտպանություն և նախագծված է բարդ պայմանների համար:

Շրջափակային ցիկլ. Dock 2-ը նախագծված է «արագ վերադառնալ-արագ կրկնել» ռեժիմի համար. մոտ 32 րոպեում լիցքավորում է մարտկոցը

20%-ից մինչև 90%, ինչի շնորհիվ հնարավոր է կատարել բազմաթիվ թռիչքներ՝ առանց մարտկոց փոխելու:

Ինչու են բացահանքերը անցնում DIAB-ի

Անվտանգություն. Ռիսկային գոտիներ աշխատակից ուղարկելու փոխարեն գործարկվում է ավտոմատ թռիչք, ինչը նվազեցնում է միջադեպերը:

Գործառնական ինտենսիվություն. Նույն տարածքը կարելի է վերազննել օրական մի քանի անգամ՝ ստանալով բարձր ճշգրտության տվյալներ:

ԲԵՌԻ ԲԱՐՁՐԱՑՈՒՄ, ՏԵՂԱՓՈԽՈՒՄ ԵՎ ԻՋԵՑՈՒՄ ԻՆՉՊԵՐՍ ԱՇԽԱՏԵԼ ԱՊԱՀՐՈՎ

Արդյունաբերական տարածքներում, շինհրապարակներում և արտադրական գոտիներում բեռների բարձրացումն ու տեղափոխումը հաճախ համարվում են **ամենավտանգավոր աշխատանքներից** մեկը: Սակայն պատշաճ պատրաստվածության և կանոնների պահպանման դեպքում՝ վտանգները նվազում են, իսկ աշխատանքը դառնում է արդյունավետ ու անվտանգ:

🚧 Նախքան աշխատանքին անցնելը

- ♦ Առասանողը պարտավոր է ձեռքի համապատասխան ազդանշան տալ կռունկավարին. մեկնարկի նշան:
- ♦ Եթե միաժամանակ աշխատում է մի քանի առասանող, ապա միայն ավագը, ով կրում է թևկապ «Առասանող» մակագրությամբ, իրավունք ունի ազդանշան տալու:

✅ Անվտանգության պարտադիր պայմաններ՝ մինչև բեռի բարձրացում

- Չամոզվել, որ՝
- ✓ Տարածքում չկան մարդիկ՝ բեռի ուղու տակ կամ շրջակայքում:
- ✓ Բեռը հուսալի է ամրացված, և չկան որևէ արգելքներ, որոնց այն կարող է բախվել:
- ✓ Բեռի վրա չկան կողմնակի առարկաներ կամ գործիքներ, որոնք կարող են ընկնել կամ վնաս պատճառել:

⬆️ Իջեցման ժամանակ պետք է վերահսկվի ամեն մանրուք

- ✓ Ստուգել և պատրաստել այն տեղը, որտեղ բեռը պետք է իջեցվի՝ համոզվելու, որ այն չի կարող սահել կամ շրջվել:
- ✓ Նախապես տեղադրել տակդիրներ, որպեսզի բեռը տեղադրվելուց հետո հնարավոր լինի հեշտությամբ հանել շղթաները կամ ճոպանները:
- ✓ Միայն այն ժամանակ անջատել բեռը կռունկից, երբ այն կայուն և հուսալի ձևով տեղադրված է:

⬆️ Ինչպես բարձրացնել և տեղափոխել բեռը՝ առանց ռիսկի

- Բեռը բարձրացվում է փուլերով՝ Նախ բարձրացնել 200–300 մմ՝ ստուգելու համար արգելակների սարքին վիճակը, կապերի հուսալիությունն ու բեռի հավասարակշռությունը: Միայն դրանից հետո տալ հիմնական բարձրացման կամ տեղափոխման ազդանշանը:
- Տեղափոխումը պետք է իրականացվի այնպես, որ Բեռը լինի առարկաներից առնվազն 500 մմ բարձրության վրա: Բեռը երբեք չանցնի մարդկանց վրայով:
- Արգելվում է բեռնաթափման և բարձման ժամանակ մարդկանց գտնվելը ավտոմեքենայի թափքում կամ վարորդի խցիկում:

❌ ԻՆՉ Է ԱՐԳԵԼՎՈՒՄ ԱՌԱՍԱՆՈՂԻՆ

Անվտանգության կանոնները խախտելը կարող է հանգեցնել լուրջ վնասների ճեղքաբար, պարտադիր է խուսափել՝

- ❌ Կռունկով ազատել սեղմված բեռնակալ հարմարանքները (ստրոպ, մետաղաճոպան):
- ❌ Բարձրացնել ոչ ճիշտ ամրացված կամ անհավասարակշիռ բեռներ:
- ❌ Բեռը բարձրացնելիս կամ իջեցնելիս՝ ձգել կամ ուղղել թեք ճոպանները:
- ❌ Ինքներդ կամ այլ մարդիկ գտնվել բեռի տակ կամ դրա վրա:
- ❌ Բեռը ամրացնել կամ բռնափակել այնպես, որ իջեցման ժամանակ այն կարող է գլորվել կամ շրջվել:
- ❌ Փորձել սեփական մարմնի քաշով հավասարակշռել բեռը:

Անվտանգ աշխատանքը սկսվում է՝ պատասխանատվությունից, մասնագիտական կարգապահությունից:

📄 ԼՈՒՅՍ Է ՏԵՍՏՈՒՄ
2015 ԹՎԱԿԱՆԻՑ

🏠 Հասցե՝ ՀՀ Սյունիքի մարզ,
ք. Քաջարան,
Լեռնագործների 18

🌐 www.zcmc.am

✉ press@zcmc.am